

Tariffnemnda
Postboks 4720 Torgarden
NO 7468 TRONDHEIM

Høring - begjæring om fortsatt allmenngjøring av tariffavtale for overnattings-, serverings- og cateringvirksomheter

Vi viser til Tariffnemndas brev av 04.07.2022 om begjæring om fortsatt allmenngjøring av tariffavtale for overnattings-, serverings- og cateringvirksomheter.

Grunnlag for fortsatt allmenngjøring

Arbeidstilsynet fører rutinemessig kontroll med virksomhetenes etterlevelse av allmenngjøringsregelverket i tilsynene innen overnatting, servering og cateringbedriftene. Ett eller flere kontrollpunkt er fulgt opp i 463 tilsyn i perioden 2021–31.juli 2022. Alle tilsyn i tillegg fulgt opp andre tema.

For å gi et innblikk i funn fra Arbeidstilsynets tilsyn i denne sammenheng, er det naturlig å ta utgangspunkt i disse kontrollpunktene:

1. Utbetaler arbeidsgiver lønn i henhold til forskrift om allmenngjøring av tariffavtaler for overnattings-, serverings- og cateringvirksomheter?
2. Har arbeidsgiver trukket arbeidstaker i lønn for innkvartering i bedriften i henhold til forskrift om allmenngjøring av tariffavtaler for overnattings-, serverings- og cateringvirksomheter?

Kontrollpunktene er hjemlet i Forskrift om allmenngjøring av tariffavtale for overnattings-, serverings- og cateringvirksomheter av 03.11.2017 § 3 og 4.

I tabellen nedenfor ser vi for hvert kontrollpunkt gjennomsnittlig andel brudd (brudd per kontrollerte forhold), antall tilsyn, samt antall reaksjoner. Resultatene gjelder tilsyn gjennomført i perioden 2021–31.juli 2022.

<i>Kontrollpunkt</i>	<i>Andel brudd</i>	<i>Tilsyn</i>	<i>Reaksjoner</i>	<i>Ant tilsyn vedtak om tvangsmulkt</i>	<i>Ant tilsyn vedtak om stans som press</i>
1. Utbetaler arbeidsgiver lønn i henhold til forskrift om allmenngjøring av tariffavtaler for overnattings-, serverings- og cateringvirksomheter?	22 %	463	101	13	1
2. Har arbeidsgiver trukket arbeidstaker i lønn for innkvartering i bedriften i henhold til forskrift om allmenngjøring av tariffavtaler for overnattings-, serverings- og cateringvirksomheter?	6 %	16	1		
Totalsum	22 %	463*	102	13	1

* Antall tilsyn som har kontrollert minst ett av kontrollpunktene i tabellen.

Arbeidstilsynets erfaringer fra tilsyn og tipsoppfølging gjør at vi mener det er behov for fortsatt allmenngjøring av tariffavtale for overnattings-, serverings- og cateringvirksomheter.

Ved kontroll av allmenngjort lønn i perioden 2021 – 31. juli 2022 viser våre tilsyn at 22 prosent av arbeidstakere i bransjen fortsatt er underbetalte (ref. tallunderlag). Siden første allmenngjøring i 2018, opplever vi at kunnskap blant arbeidstakere om allmenngjorte lønnssetninger er større enn før, men det gjelder ikke alle. Det skyldes nok at det i bransjen er en stor del arbeidstakere uten organisasjonstilhørighet, mange er unge og det er mange utenlandske. Fremdeles avdekker vi at ikke alle får utbetalt de de har krav på etter forskriften.

Vi har derfor tro på at fortsatt allmenngjort minstelønn er et viktig virkemiddel til å sikre forsvarlige lønnsforhold i bransjen. Vi ser fortsatt behovet for at Arbeidstilsynet skal følge opp lønnsvilkårene. Vi mener det blant annet vil kunne bidra til å unngå sosial dumping og konkurransevridning.

Utfordringer med tolkningen

Vi ser at LO i sin begjæring viser til Arbeidstilsynets brev til Tariffnemnda 01.04.22, og at LO ikke vil foreslå endringer eller presiseringer i forskriften.

I vår tilsynshverdag opplever vi utfordringer med tolkningen og håndhevingen av forskriften. Dette gjelder først og fremst virkeområdet, og er knyttet til ordlyden «*serveringsvirksomhet*». I dag må vi foreta en konkret vurdering basert på hvordan virksomheten er innrettet, dvs. vi må vurdere helt konkret om de har en aktivitet som gjør at de faller inn under virkeområdet i Riksavtalen og dermed virkeområdet til forskriften.

Selv om partene har gitt oss tilbakemelding på hva som vil være sentrale momenter i en slik vurdering, ser vi helt klart fordelene med at vurderingsmomentene står i forskriften. For eksempel kunne det vært tatt inn noen momenter for hva som er et typisk serveringssted.

Vi har over tid sett en utvikling i bransjen hvor virksomheter har en aktivitet som er en blanding av kafe, kiosk, butikk, bakeri, bensinstasjon og restaurant. Vi ser også at det starter opp virksomheter med konsepter hvor det selges nesten utelukkende bubble-tea, kaffe, is, smoothie, ol. Flere har

selvbetjening. Det gir derfor rom for argumentasjon når det kommer til spørsmål om aktiviteten faller innenfor eller utenfor forskriftens virkeområde. Det gjør det utfordrende for oss å vurdere hvem som er omfattet av forskriften.

For å sikre større grad av enhetlighet i vår saksbehandling og i behandlingen av virksomhetene, mener vi det hadde vært hensiktsmessig å ha momenter/kriterier i forskriften.

Bransjen endres og utvikles raskt. Hvis det ikke settes inn momenter/kriterier i denne omgang, mener vi det er viktig at partene vurderer behovet for dette fortløpende.

Tilleggsinnspill

Det vi også avdekker på tilsyn, spesielt i serveringsbransjen, er at det er en god del arbeidstakere som er 14-15 år. Disse unge arbeidstakerne har avtalt lønn med arbeidsgiver og lønnsatsen er ofte lav. I og med at allmenngjøringen ikke omfatter arbeidstakere før de fyller 16 år, faller disse utenom minstesatsene. De har altså lov til å arbeide under visse forutsetninger, men i og med de ikke omfattes av allmenngjøringen medfører det at de under 16 år ikke er like godt ivaretatt i arbeidslivet. Vi mener at arbeidstakerne under 16 år også burde være omfattet av allmenngjøringen for å sikres en minstelønn.

Arbeidstilsynet viser ellers til det som kommer frem i vårt brev til Tariffnemnda av 1. april 2022.

Bruk [eDialog](#) hvis dere skal sende oss dokumentasjon eller svare på dette brevet. Oppgi referansenummer 2022/32452. Les mer om eDialog på www.arbeidstilsynet.no/post.

Med hilsen
Arbeidstilsynet

Tonje Faanes
seksjonsleder

Ulrikke Holmøy
seniorrådgiver

Dette brevet er elektronisk signert.